

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.

NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

UN NOVENARI D' ÀNIMAS.

La literatura nea es una literatura molt especial, que no té punt de comparació ab cap més del mon. Dels tinters de las sagristias ne surten uns esperpentos que ni fets expressos per esborronar a la gramática castellana. Qualsevol diria al veure l' ensayament ab que la tractan, que la pobra gramática es un dels primers llibres que figuren ab *Index* de las obras prohibidas.

No estranyin pas qu' escriga aquestas ratllas. Feligrès soch de l' iglesia de Sant Francisco, y tinch al davant un anunci del novenari d' ànimas procedent d' aquella parroquia, que n' hi ha per llogarhi cadiras. —Procedeix de la *Imprenta de la Libreria Religiosa*, y està enquadrat ab un orla negra y tant groixuda que sembla trassada pel dit gros del canonge més grás de la cristiandat.

Porta l' següent titol: «*Compasivos clamores con que la parroquia de San Francisco de Paula despierta la devocion cristiana en sufragio de las benditas almas del Purgatorio y en honor y gloria (textual) de Jesús crucificado y de su adolorida madre en el presente año 1881.*»

Ja ho veuen. La fulla assegura que la mare de Jesús crucificat està adolorida en lo present any de 1881. ¿No 'ls sembla un xich atrevida aquesta assegurança?

Dessota del titol hi ha una estampeta que vol representar lo Purgatori. Nou ó deu donas rodejadas de flamas, tapantse 'ls pits ab las mans crusadas com las bailarinas del acte primer de la *Aida*: aixó es lo Purgatori. Un detall: lo foch deu ser de per riure, perquè no se 'is socarrima la cabellera.

Entre mitj d' aquellas donas no s' hi troba á faltar més que una cosa: un capellá.

Als dos costats de l' estampeta hi ha dos versículs de Job, escrits quan encare no s' havia inventat lo Purgatori, y que no obstant se refereixen á aquell lloch de torments y expiació.

A sota s' hi llegeix: *Veni, et vide. O com si diguessim: «Hi vaig anar y ho vaig veure».*

Y á continuació venen los *compasivos clamores*.

¿Volen sentirlos?

Aquí van:

«Cristianos! *abrid los ojos á este triste espectáculo: escuchad las lastimeras voces de las almas del Purgatorio que os dicen: llegad, y ved los grandes tormentos que padecemos. Trasladaos por un momento en espíritu á este lugar de suplicios, en donde el brazo de la Justicia divina nos tiene aherrajadas hasta que hayamos satisfecho el último cuadrante. ¡Oh cautividad espantosa! ¡Oh tormento de tormentos! ¡Hay cosa más dulce y apetecible que la eterna felicidad! Reclusas dentro de estas lóbregas estancias, lejos de aquella patria, por la cual con tanta ansia suspiramos, nos vemos privadas con acerbo dolor de la vista de aquel sumo Bien que es la alegría de los ángeles y bienaventurados. Aquí pasamos los días y los años, que nos parecen siglos, es perando que se conviertan en gozos nuestras penas, y esta tan deseada transformación todavía se difiere. Nuestros parientes y allegados que podrian acelerar nuestro rescate, son los que ménos se interesan por nosotros. Pues ¿qué consuelo podemos aguardar en tan triste situacion de unos padres, de unos hermanos, de unos que parecian amigos, y son ahora nuestros fieros enemigos?»*

Las ánimas no diuhen res més; pero ¡qui sab! potser diuhen massa y tot.

Aquell crit de «*abrid los ojos*» ¿volen dirme qui 'l resisteix? ¿Y qué me 'n diuhen del «*último cuadrante*»? ¿Y de aquellas «*lóbregas estancias*»? No 'm creya jo que 'l Purgatori 's dividís ab varias salas, quartos y requartets com una casa del Ensanche. Y aquella frase: «*Aquí pasamos los días y los años*». Ja 'm figuro que haventhi dias y anys al Purgatori, no hi faltará consum d' almanachs del Zaragozano.

Pero no es aixó encare lo més important de la fulla. Després del programa de las ceremonias hi ha una nota colocada entre dos filets que diu textualment:

«NOTA. *Las personas que deseen se les aplique algun día, ó simplemente contribuir con alguna limosna, podrán dirigirse en la sacristia de la misma.*»

Ja ho saben: si algun dia volen que 'ls hi apliquin, déixinse veure per la sagristia.

Per acabar vé un inventari de bisbes, tots ells difunts, que concedeixen indulgencias als que assisteixen als sermons, als que combregan (no ab rodas de moli) y sobre tot als que contribueixen ab alguna limosna als gastos del novenari.

¡Extranya comunicació entre 'ls morts y 'ls vius! Los vius esquitxant la mosca perquè 'ls morts surtin del Purgatori, y 'ls morts concedint als vius unas indulgencias qu' ells tal vegada las necessitan més que ningú.

Francament, si 'l Pare Tapias, encarregat dels sermons, no desvaneix aquests misteris, per la mèva part me declaro en huelga de feligrès de Sant Francisco, y renuncio graciosament á todas las indulgencias que 'm pujan correspondre.

P. DEL O.

ENREDOS DE VEYNAT.

La escena al mitj del carré.

—¿Que no ho sab, senyora Llúcia?

—¿Qué vol dir?

—¡Ay filla, tot lo barri 'n vá ple! Es un escándol. ¡A quin temps havém arribat! ¿Coneix á mossen Nofre, aquell capella que viu aquí al segon pis, sobre 'l fuster?

—Prou, aquell de la majordona guapa, que crech que es filla de Sarriá.

—Justal Donchs miri... ¡Sembla mentida! Fa una pila de dias que la senyora Pepa, la vehina de sobre d' ell, véu com estenen á la part de darrera uns llansols que proban que al pis del capellá hi ha una criatura petita, de un mes ó aixís...

—¡Reina santissima! ¿Aixó passa? Pero bè, ¿ja saben de cert que...

—¡Y es clar, santa cristiana, es clar! La majordona no 's veu ni en sombra; lo capellá sí molt convé déu anar tot escorregut, perquè fa dugas ó tres senmanas que ningú 'l pot veure, y hasta han llogat una criada molt mal caradota que no diu res á ningú, y que quan obra y tanca la porta del pis fa de manera que cap vehina puga ensumar res.

—Ja l' hi dich, senyora Quima, que com més aném menos valém... Ja t' rahó 'l de casa... Quan torni á passar, ja me 'n dirá alguna cosa: ara vaig á buscar la carn.

Dos minuts després.

—¡Pst, pst! ¡Senyora Pepa!

—¡Ay, senyora Quima; no me 'n adonava!

—¿Qué fa la criatureta del capellá?

—¡Ja pot bèn riure! L' hi dich qu' es una cosa escandalosa. La pobre majordona no fa més que plorar. M' agradaria que vingúes á casa perquè ho sentís tot... ¿Vol pujar en una esgarrapada?

La senyora Quima no 's fa pregar. Se fican totas du-

Sempre havia cregut que certa classe de gent jugava ab las cosas més sagradas.

Un periódich local ha averiguat que l' home encarregat de la reixa de Montserrat, ahont se venen medallas, rosaris, créus, cintas, etc., etc., era un llicenciat de las filas carlistas.

La mateixa procedencia té l' encarregat de la taula d' ayguardent y anís que hi ha al costat de la font.

Són dos càrrechs molt apropiats als antecedents dels que 'ls disfrutaven.

Aixís, per exemple, si may s' han de tornar á alsar ells ja son á la montanya.

A Roma s' han celebrat los primers consistoris per realisar algunas canonisacions.

La fàbrica de Sants feya ja algun temps que no funcionava: pero are de una sola fornada 'n surtirán vuit ó deu.

¡Qué volen que 'ls diga! Sants fets pèls homes, no m' inspiran prou confiansa!

Fins que 'ls papers vingan directament del cel refrendats par Sant Pere y legalisats per tres notaris, no serán sants de la mèva devoció.

A la Rambla, davant del carrer Nou, aquesta setmana 'l terreno estava empantanegat, ab motiu de ferse una vall, per intalar bocas de riego.

Un pagès s' ho estava mirant sense comprendre l' objecte de aquellas obras.

—¿Per qué fan aquest clot? preguntava.

—Jo l' hi diré, vá respondre un mistaire, ahir passava un regidor, vá perdre dos quartos y are 'ls buscan.

Ja tenia jo molt!
El *Correo Catalan* assegurava dias endarrera que havia arribat l' hora de construir la fatxada de la Catedral: que are anava de debó: que 's faria una cosa magnífica, etc., etc.; fins parlava de la catedral de Colonia.

Aquell entusiasme s' ha refredat.

Ha vingut un altre diari contertuli del Cabildo, y are tenim que 'ls preliminars d'aquesta millora están molt atrassats, que no hi ha projecte, y sobre tot que no hi ha quartos.

Aquest es lo punt delicat de la qüestió: la falta de diners.

—Pero vostés y tots los habitants del bisbat de Barcelona preguntarán:

—¿Y aquella pesseta que ja fá una pila de sigles vé recaudant per cada casament lo passamaner del carrer de la Corribia?

—¡Mirin que se n' ha casat de gent!
—¡Mirin que se n' han pagat de pessetas!

Jo com á casat demano comptes, de la manera més formal y solemne, ab lo ben entés que si no se 'm donan, en nom meu, del pare, del avi, del besavi, del tresavi y dels demés antepassats, reclamo 'ls diners y 'ls interessos.

No hi ha més: que 'm tornin la pela que no vull més comedia.

Divendres passat los pelegrins de Jerusalem ván celebrar una missa á Betlèm en agraïment de haver escapat del temporal del golfo de Lyon.

Lo dia de la missa 's vá escaure ab la festa de San Carlos.

San Carlos Burru-mèu, patrò del Terso.
Aixís, ab un tret van matar dos corps.

De Piera ván sortir uns quants joves cap á Montserrat.

Trobantse á la plassa varen pendre's la llibertat de ballar al só de un pandero, per lo que foren arrestats y 'ls prengueren l' instrument.

Cada terra fá sa guerra.
Los bailarins de Piera havian de saber una cosa: que á Montserrat está excluit lo culto de Sant Pascual Bailon.

L' ofici de rellotjer se presta á meditacions filosóficas y socials. Veus' aquí las que ha fet un amich meu del ofici:

L' home es un rellotje que té corda per uns setanta anys. N' hi ha que no 'n tenen tanta; pero aixó depen de la fàbrica y de las mans que 'l manejan.

Alguns adelantan fins á perdre's de vista; altres atrassan qu' es una llástima. Devegadas es necessari tocarlos lo registre.

Un rellotje de fàbrica coneguda se pot garantir per un any: l' home mes segur ab prou feynas se pot garantir per un dia.

La minutera del home es la cara: en ella, si la miréu bé, hi veuréu sempre l' hora.

L' home honrat té la máquina al cor; l' home de talent al cap; lo fart al ventrell; l' avaro á la butxaca; 'l tonto no té máquina, es un rellotje de sol.

La dona es un rellotje de luxo, que sol tenir desperador. Devegadas gasta música; pero sol tocar sempre la mateixa sonata.

Una pregunta del temps.
—¿Per qué duhen manguito las senyoras?
—Per guardarse del fret, diuhen alguns, sense reparar en que 'l mateix fret fá per ellas que pèls homes y no obstant los homes no gastan manguito.
—¿No saben per qué las senyoras duhen manguito?
Per amagar las unglas.

QUENTOS.

Son las tres de la matinada. Pèl carrer de casa reyna una quietut solemne, no turbada ni per la véu del sereno.

Jo hi fet ja lo primer son.
Vaig á comensar á fé 'l segon, y sento trucar tres pichs á l' escaleta de casa.

—¿Qui será? penso y salto del llit, obro 'l balcó, trech lo cap y tremolant de fret pregunto:

—¿Qui hi ha?
Una véu desde 'l carrer me respon:

—¿Voldria fé 'l favor de tirarme un full de paper de fumar?

Un jove magre y guapet se casa ab una dona d' edat, lletja y molt grassa; pero també molt rica.

Cada dia l' ha de treure á passeig, y un company del jove, admirat de aquest casament tant desigual, pregunta:

—Pero ¿qué ha fet en Joaquim?
—Res, noy, respon un altre, que sense esperar á Nadal, cada dia tréu la grossa.

Una senyora casada parla ab una amiga seva de un jove que no la deixa á sol ni á sombra.

—¡Ay Senyor! L' Enrich tot lo dia 'm vé al detrás com un gosset. Jo no sé pas lo qu' espera.

Resposta de l' amiga:
—¿Qué vols qu' esperi? Lo qu' esperan tots los gossets: algun terrosset de sucre.

Un aragonés dels que venen á treballar á Barcelona pren mal á las obras del carril de Vilanova y 'l duhen al Hospital.

Acostumat á las fatigas y á menjar malament, ab la vida sedentaria del Hospital arriba á engreixars'hi.

—Sembla que 't proba aquesta vida, l' hi diu un company que ha anat á visitar-lo.

—No me 'n parlis, respon, que no me 'n mouria may més. No més té un inconvenient l' Hospital: si no hi hagués malalts, ni 'l rey estaria millor que nosaltres.

Un metje que apénas ha acabat la carrera, fá l' amor á una senyoreta, y l' hi diu, per donarli una proba de la seva estimació:

—¿May diria qué voldria?
—¿Qué?
—Que agafés los tifus.
—¿Y are?
—Aixís podria donarli una proba del meus desvelos.

En un cel-obert.

La criada del segon pis se baralla ab lo del primer. De xafarderas y brutas no se 'n deixan.

La mestressa del pis segon se coloca darrera de la seva criada, y l' hi diu ab véu baixa:

—Digali xata.
—¿Pero cóm tinch de dirli si no n' es? respon la criada que per cert tenia 'l nas molt xich.
—Tonta, digali porque ella no t' ho diga á tú.

Un taberner obra un establiment, davant per davant de un cementiri.

Crida á un pintor y l' hi diu:
—Voldria un rétol que fés cop, una cosa que cridés verdaderament l' atenció, en fi, vosté mateix.

Lo pintor no era tonto, y prenent péu de que la taberna era vehina del cementiri, hi vá posar:

—«Aqui s' hi está millor que al establiment del davant.»

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
—Ay total quin compromís!
—¿Que té alguna novetat?
—Que tinch á dintre del pis una rata comun gat.
—Per xó no 's té d' espantar.

—Es que 'm fá molta primera.
—¿Sab cóm la podrá agafar?
Ab una tres-dos-tercera.

Q. ROIG.

II.

Lo tot que 'm féu hu Padros de que un bagul l' hi comprés, vaig ferho al carrer del tres; mes are m surt ab qu' es dos y no 'l vol per tants dinés.

PAU SALA.

ANAGRAMA.

En Total y en Tot m' han dit si vull anar esta nit al Teatro Principal, ahont fan l' ópera Total.

AGUILETA.

MUDANSA.

—¿Hont viu are, D. Ramon, que 'l vindré á veure algun dia?
—Carrer de la Argenteria, número tot tot tot segon.

J. ROMA.

CONVERSA.

—Ay, Peret, quina notícia!...
—¿Qué hi ha, Sr. Pere Joan?
—Ton oncle m' ha dit que vingas.
—Bueno home, ¿qué hi ha?
—S' ha mort...
—¿Quí s' ha mort?
—Entre tots dos ho havém dit.

PELUT Y PELAT.

ROMBO.

Primera ratlla horisontal y vertical: instrument de pescador; 2.ª final de todas las oracions; 3.ª nom de dona; 4.ª uns fruyts; 5.ª joguina de nena; 6.ª una carta.

RATA D' ESCRIPTORI.

TRENCA-CLOSCAS.

Sadurni, Domingo, Ignaci, Otelo, Manel, Roman, Ubaldo.

Posar los noms en columna de manera que la primera letra donga 'l nom de un poble de Catalunya.

JUTIE DE PAU.

GEROGLIFICH.

LI XL
I I I I
E C
L J
GU
I 8 8 I
D A

FART Y DROPO.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—Ca-pi-tà.
- IDEM 2.ª.—Mar-sà.
- MUDANSA.—Sila.—Vila.—Fila.—Tila.—Pila.
- TRIANGUL.—P O D E R
O R O S
D O T
E S
R
- CONVERSA.—Cerè.
- TRENCA-CAPS.—Castell-tallat.
- COMBINACIÓ NUMÉRICA.—6 7 2
1 5 9
8 3 4
- GEROGLIFICH.—De lo petit vé lo gran.

ALMANACHS AMERICANS DE PARET.
ab xaradas, epigramas, endevinallas y fins guisats per las cuïneras.

Gran assortit per tots los gustos y todas las fortunas. Dibuxos variats, cromos perfectes, incrustacions d' or, formas distintes y elegants, tamanyos de todas classes y preus baratissims, desde 2 rals fins á 18. Tot aixó ho trobaran en la llibreria de 'n Lopez, Rambla del mitj, 20. Vajin á veure'ls y se convencerán que no exagerém.

VENTA AL PER MAJOR Y MENOR. Als corresponents s' otorgan grans rebaixas.

Barcelona. Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

LO PAS PÈL CARRER DE ARAGÒ.

Miri que l'empresa 's mou;
Mirri que 'ns armara un cisco.....
Vaji alerta, D. Francisco
Mirri que l' hi amagan l'ou.

2008
150,000
150,000
150,000
150,000